

# ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ

*Сорока Ігор*

*Турчина-Приходько Світлана Миколаївна*

Формування лідерських якостей вчителя набуває актуальності в таких умовах сучасної освітньої системи, де роль педагога значно змінилася. Учитель тепер виступає не лише як носій знань, а й як лідер, здатний впливати на формування ціннісних орієнтирів учнів, їхнє соціальне становлення та розвиток. Лідерські якості стають невід'ємною частиною професійної компетентності вчителя. Сучасний педагог має бути здатен мотивувати учнів, створювати атмосферу довіри та поваги, а також сприяти всебічному розвитку особистості.

## Головні якості вчителів-лідерів:

- 1) **комунікація**, яка є основою для побудови довірливих стосунків з учнями, батьками та колегами. Учитель, який вміє правильно висловлювати свої думки, слухати і розуміти інших, створює сприятливу атмосферу для обміну ідеями та взаємодії. Комунікація допомагає мотивувати учнів, підтримувати дисципліну в класі та вирішувати конфлікти, якщо такі виникають;
- 2) **логічне висловлювання своїх думок**. Вчитель-лідер повинен чітко та послідовно пояснювати складні матеріали, що робить процес навчання зрозумілішим. Логічність у викладанні дозволяє учням краще засвоювати знання, а також розвиває в них критичне мислення. Це сприяє формуванню позитивного ставлення до навчального процесу та підтримує їх зацікавленість;
- 3) **креативність та творчість**, які дозволяють робити навчання цікавим і захоплюючим. Креативний вчитель завжди шукає нові підходи, застосовує інтерактивні методи, створює нестандартні завдання, що сприяє активному залученню учнів у процес навчання. Такий підхід допомагає формувати гнучкість мислення та розвивати їхній творчий потенціал;
- 4) **самостійність**. Учитель, який працює самостійно, демонструє учням приклад незалежності та відповідальності. Така поведінка надихає їх брати відповідальність за свої дії та бути ініціативними;

- 5) **відповідальність та здатність до ризику.** Вчитель-лідер сміливо приймає важливі рішення та готовий ризикувати, якщо це буде пізнавальним для учнів. Наприклад, використання нових методів та прийомів завжди є певним ризиком, але саме так педагоги вдосконалюють процес навчання. Своїм прикладом вчитель показує учням, що успіх приходить до тих, хто не боїться робити нові кроки;
- 6) **сміливість**, яка потрібна вчителю не тільки для того, щоб брати на себе відповідальність, а й для захисту інтересів своїх учнів і створення позитивних умов для навчання. Педагог повинен бути прикладом стійкості та принциповості. Сміливість дозволяє йому бути авторитетом і формувати у класі атмосферу, де кожен учень може висловити свою думку і бути почутим;
- 7) **наполегливість та завзятість**, які є ключовою характеристикою вчителя-лідера. Вчитель повинен вміти долати всі перешкоди, що виникають у навчальному процесі, не опускаючи при цьому рук. Наполегливість допомагає педагогу досягти поставлених цілей. Така риса вчить учнів, що важка праця та постійні зусилля обов'язково приносять результати.

#### Методи формування лідерських якостей у вчителів

Для того, щоб стати лідером у класі та надихати учнів, вчителю важливо постійно розвивати свої лідерські якості. Одним із дієвих методів є участь у професійних тренінгах і семінарах, які спрямовані на розвиток навичок комунікації та управління, робота зі своїми емоціями. Такі програми допомагають освоювати нові підходи до навчання, зокрема, методи активного залучення учнів у процес, що формує у них інтерес і мотивацію до навчання.

Також корисною є участь у наставництві та в обміні досвідом з колегами. Молоді вчителі можуть отримати підтримку та практичні поради від більш досвідчених педагогів, а обговорення різноманітних педагогічних ситуацій допомагає знайти краще рішення. Цей метод допомагає формувати індивідуальний стиль викладання та розуміння, а саме, як можна діяти в різних життєвих ситуаціях.

Важливим методом є регулярний аналіз своїх дій та рішень. Вчитель може для себе занотовувати свої успіхи та труднощі, оцінювати ефективність методів, що використовуються і робити висновки, як покращити свою роботу. Такий підхід сприяє вдосконаленню особистих якостей, а також дає можливість глибше зрозуміти, які методи працюють найкраще.

Самоосвіта також може включати читання спеціальної літератури, перегляд освітніх відео та вебінарів про лідерство, роботу з психологічною літературою. Для побудови гарних стосунків та підтримки здорової атмосфери в колективі вчителям необхідно вчитися розпізнавати та контролювати як свої так і емоції учнів.

Формування лідерських якостей у вчителя є важливим фактором для ефективного навчального процесу та всебічного розвитку учнів. Учитель, який володіє лідерськими якостями, здатний створити безпечне навчальне середовище, мотивувати учнів до навчання, а також сприяти формуванню таких цінностей як відповідальність, самостійність і бажання до розвитку. Систематичний розвиток лідерських якостей є головною рисою сучасного педагога, який прагне досягти високих результатів у своїй професійній діяльності.